

Is een Optiscan nou wél of géén vrijheidsbeperkend middel?

Deze vraag krijgen we vaak voorgeschoteld. Zowel van onze dealers als van instellingen in den lande. Het blijkt dus, dat hierover nog veel onduidelijkheid bestaat. Met dit schrijven hopen we in deze kwestie duidelijkheid te scheppen. Het antwoord op bovenstaande vraag is: een Optiscan is géén vrijheidsbeperkend hulpmiddel. Net zo min als al onze andere alarmerende hulpmiddelen. Om te bepalen of het toepassen ervan valt onder de werking van de Wet Bopz en zo ja, of het beschouwd moet worden als een **Middel** of **Maatregel** in een noodsituatie, of als dwangbehandeling, of als een beperking in de bewegingsvrijheid, wordt gekeken naar de actie die volgt op de alarmering.

Voorbeeld 1:

Bij mevr. Jansen staat een Optiscan omdat zij een verhoogd valrisico heeft.

Mevrouw Jansen komt uit bed en de Optiscan alarmeert naar de pager van de verplegende. Zij komt ter plaatse en helpt mevrouw Jansen naar het toilet en begeleidt haar terug naar bed.

Door deze actie spreken we niet meer over een van de drie bovengenoemde vrijheidsbeperkingen. Het begeleiden naar het toilet gebeurt niet onder dwang en ook het alarmeren geschiedt niet tegen haar wil. Hier is dus geen sprake van een vrijheidsbeperkende maatregel. Er is dus ook geen M&M-registratie nodig en ook geen melding aan de inspectie.

Voorbeeld 2:

Mevrouw Pieterse werd vroeger regelmatig gefixeerd, maar vanwege de afspraken in de intentieverklaring van 18 november 2008 wordt dit niet meer gedaan. Als alternatief wordt er een Optiscan geplaatst omdat de verpleging dan ziet wanneer ze aanstalten maakt om haar bed te verlaten. De Optiscan alarmeert naar de pager. Als de verplegende ter plaatse komt, wordt mevrouw Pieterse tegen haar wil weer terug in bed gelegd.

In dit geval is de actie die ondernomen wordt op de alarmering vrijheidsbeperkend en hiervoor dient dus wél een gemotiveerde beslissing te zijn genomen, die intern geregistreerd en ook eventueel gemeld moet worden aan de inspectie. De regels, criteria en procedures hiervoor zijn te vinden in de artikelen 38, 39, 40 en 40a van de Wet Bopz.

Uit deze twee voorbeelden blijkt dat niet de Optiscan, maar de actie die plaats vindt na alarmering, bepaalt of we te maken hebben met een vrijheidsbeperkende maatregel. Met andere woorden: het doel waarmee de Optiscan wordt ingezet, is hierbij van belang.

Er is dus géén belemmering om b.v. een Optiscan toe te passen in een instelling die in haar beleid heeft opgenomen dat er geen vrijheidsbeperkende maatregelen worden toegepast. De instelling bepaalt zelf hoe de zorgverleners reageren op een alarmmelding van een Optiscan en of dit past in haar beleid.

Het verdient wél aanbeveling om in het cliënt zorgdossier een motivatie te schrijven waarom er besloten is om dit hulpmiddel toe te passen, met wie dit is overlegd en of ermee is ingestemd door cliënt of vertegenwoordiger. Het gaat immers in alle gevallen om een hulpmiddel waarbij de privacy van de cliënt in het geding is.

Over dit onderwerp is uitgebreid contact geweest tussen IGZ, Actiz en DAZA.

Indien een toelichting wordt gewenst, kunt u ons te allen tijde contacteren.